

**SÄKERHETS- OCH
INTEGRITETSSKYDDSNÄMNDEN**

Yttrande

2022-03-23

Dnr 187-2021

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Åtgärder i gränsnära områden (SOU 2021:92)

Ju2021/04006

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har anmodats att yttra sig över innehållet i rubricerat betänkande.

Nämnden har granskat förslagen främst med utgångspunkt från sin uppgift att ur ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv utöva tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet.

Nämnden vill med denna utgångspunkt framföra följande synpunkter.

Förslaget om att införa en särskild bestämmelse om viss tid för behandling av vissa fordonsuppgifter (avsnitt 17.3.4)

Förslaget innebär en mycket omfattande insamling av personuppgifter. Nämnden anser emellertid att utredningen har beaktat integritetsriskerna i denna del på ett godtagbart sätt. Utredningen har bl.a. angett att utgångspunkten är att de insamlade uppgifterna ska ges en så liten spridning som möjligt. I detta sammanhang vill nämnden betona att det är en absolut förutsättning att de insamlade uppgifterna inte görs gemensamt tillgängliga om denna typ av lagring ska kunna godtas.

Förslaget om kroppsvisitation och genomsökande av transportmedel (avsnitt 20.5.2)

Nämnden har förståelse för att det kan finnas behov av nya tvångsmedelsregler i gränsnära områden. Utredningen föreslår emellertid att polismän i betydligt större utsträckning än i dag ska få använda tvångsmedel i brottsförebyggande syfte. Eftersom det inte finns någon rättslig reglering av vad som är brottsförebyggande verksamhet och vilka krav som ställs på sådan verksamhet saknas de

rättssäkerhetsgarantier som finns t.ex. i förundersökningar. Det är därför extra viktigt att sätta tydliga gränser för när tvångsmedel utanför förundersökning får användas, vilket också utredningen framhåller.

De tvångsmedel som utredningen föreslår ska få användas i brottsförebyggande och brottsförhindrande syfte är kroppsvisitation och husrannsakan i fordon. Det är tvångsmedel som anses vara mycket integritetskränkande och som enligt Europakonventionen kräver tydlig och förutsebar lagstiftning. För att en polisman ska få använda tvångsmedlen räcker det enligt utredningens förslag med att det finns anledning att anta att åtgärden behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket är föreskrivet mer än ett års fängelse. Anledning att anta är det lägst ställda beviskravet i rättegångsbalken (1942:740) och innebär att det räcker att det finns någon omständighet, även om den är vag, som talar för saken för att kravet ska anses vara uppfyllt. Nämnden anser sammantaget att den föreslagna regleringen är alltför otydlig och lämnar alltför stort utrymme för subjektiva bedömningar. Nämnden anser att förslaget i denna del inte kan läggas till grund för lagstiftning utan omfattande omarbetning.

Nämnden känner oro för att integritetskränkande tvångsmedel som är avsedda att tillämpas utanför förundersökning kan komma att införas med så vaga kriterier som nu föreslås. Framför allt med tanke på att när en tvångsmedelsbestämelse väl har etablerats - oavsett om den har tillskapats för mycket speciella ändamål - så används den inte sällan som en förebild för nya förslag om tvångsmedel i andra sammanhang.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har Gunnel Lindberg (ordförande), Barbro Thorblad, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Elisabeth Falkhaven, Eva Flyborg, Christina Linderholm, Olle Sandahl och Björn von Sydow deltagit. Föredragande har varit Mika Kortzon.

Gunnel Lindberg